

Wychodzi codziennie

Przedpłata wynosi: we LWOWIE rocznie 14 zł. — półrocznie 7 zł. — kwartalnie 3 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 25 ct.

DZIENNIK POLSKI

Przedpłata ogłoszenia przyjmują: we Lwowie Biuro Administracji Dziennika Polskiego przy placu...

Numer pojedynczy kosztuje 6 ct.

Od Wydawnictwa.

Przedpłata na Dziennik Polski wynosi: na prowincji z przesyłką pocztową: kwartalnie 4 50 „ miesięcznie 1 50 „ we Lwowie bez przesyłki pocztowej: kwartalnie 3 zł. 50 ct. miesięcznie 1 25 „

Co się dzieje z fundacją skarbkowską?

VI. W ciągu długoletnich praktyk z ces. kr. rządem przyzwyczailiśmy się, wszystko złe, które kraj dotykało przy różnych sposobnościach, przypisywać w ezambł temu rządowi. Nie wysłimy tu stawać w obronie tegoż, bo można cały szereg wypadków przytoczyć, gdzie samowolna ingerencja rządów spowodowała straty i szkody dla naszych instytucji. Był czas, że nawet w sprawie zakładu Drohowyckiego sierót i starców całą winę zlej gospodarki fundacyjnej i trwonienia majątku kładziono na karb rządu. Czyny to poniekąd i teraz sam centralny zarząd fundacji Skarbkowskiej, przytaczając w swoim sprawozdaniu z d. 22. października b. r., że dopiero w r. 1866 ma wolne ręce, czem daje do poznaania, że za wszystko, co się stało przedtem, odpowiedzialny jest rząd. Przypominamy sobie, że w tym samym duchu cała publiczność pojmowała rzeczy w chwili, kiedy kurator fundacji, ks. Karol Jabłonowski, wypędzony przez rząd, wracał w r. 1866 doswołoh funkcji. Dzienniki ówczesne z pewnym rodzajem zręczności, która zawsze cechowała i cechuje naszych znacznych demokratów, ielektro piszą o zawitauiu mitr książęcych na ojczystą ziemię, wspominają o tym także, zaliczając go poniekąd do błogich gwiazd na horyzoncie galicyjskim, i do rządu ważnych „rekojmij”, że fundacja Skarbkowska wejdzie w życie już niebawem, bo wyswobodzoną została z rąk Ahrimana namiestniczego!

Sprawy zagraniczne.

Ruszczyk, 3. grudnia. (Kor. Dzien. Pols.) Wiadomo, że Turcja pod pozorem zaprowadzenia oszczędności, dała dymisję przed kilku miesiącami przeszło 2/3 inżynierom, przeważnie Polakom. Oszczędność to dziwnego rodzaju, nie doprowadzi do skutku lub zaczęła komunikacje zerwać, znaczny podkopać przemysł i handel krajowy. Ale Aljach jest wielki — a prorok jego na Wschodzie jan. Ignacji i w silny. Stało się. Zaniechano roboty projektowanej kolei żelaznej z Nikopoli-Plewny do Kaspiczan, miejsca łączącego się drogą waleńską; lasce wylotów, zasp śniegowych i barkańskich deszczów zostawiono chaussee nie dokończone więc o wielokroć szkodliwsze, niż poprzednio tak zwane stare drogi, lecz rząd zyskał na tem (?) 5 czy 7 milionów miesięcznie, i pozbył się prawdopodobnie na zawsze Polaków, którzy w dziedzinie urzędniczej tureckich odznaczali się nauką, zdolnością i, co niepraktykowane na Wschodzie, prawością.

Dzisiaj pozostałym inżynierom powiedziano, że są niepotrzebni, a jeśli myśli utrzymać się na dawnem lub starać się o nowe stanowisko, winni złożyć odpowiedni przed komisją, z Ormian złożoną, egzamin. Żądanie podobne jest i głupim i nieuczciwym. Między inżynierami Polakami są wychodzący z r. 1831, pracujący w Turcji od lat 20, powiali, starszy, że uczyli więc biedni, bo nieprzyjaciele bakazyszu (łapowe); — z młodszych są i tacy, którzy pokończyli szkoły specjalne, jak Ecole des Ponts et Chaussées, szkołę centralną, szkołę jeunalnego sztabu; — są byli oficerowie artylerji i sztabu, i tych ludzi egzaminować ma jakiś banabak ormiański, czyhający na kubana! — Zresztą, gdyby to mogło mieć jakieś użyteczne następstwa, można by się poddać głębim wymaganiom, ale powiedziano w rozporządzeniu wyraźnie że egzamin trzeba składać w Stambule, i aż do wiosny żyć wiatrem, bo Wys. Porta płacić przez ten czas należnej pensji nie będzie. — Oto macie jednę z przechwalonych reform tureckich i dowód niebabczania z drogi postępu.

KRONIKA

Cyrkulacja po chodnikach bywała dawniej utrudnianą przez oddziały wojskowe, maszerujące bez względu na publiczność cywilną. Obecnie władza wojskowa usunęła tę niedogodność, zabraniając maszerowania chodnikami. Czy nie mogłoby też książdz rektor seminarjum gr. kat. nakłonić alumnów, by idąc parami lub trójkami, z kolegami i na kolegia, nie roztrącali publiczności nie sposobiącej się do stauu duchownego, w sposób nieraz wcale niegrzeczny. Żołnierze robili to z karności albo z fanfaronady, ci zaś aspiranci ecclestiae militantis, którym robimy zarzut powyższy, mają w tej mierze osobną swoją mauiere. Maszerują nie tak, jak gdyby ich prowadził beben, albo jak gdyby im przewodniczył zbytek fantazji, ale tak, jak gdyby myśląc o niebie, nie widzieli co się dzieje na ziemi. Dość, że spotkać się z transportem kilkudziesięciu takich szerokopieczystych młodzieńców, bywa nieraz tak niedogodnym — przeprowadzamy za porównanie — jak spotkać się z jaką trzodą nie-chrystową, prowadzoną przez niedbałego pasterza. Widzieliśmy już kobiety i dzieci strącane z chodników w śnieg i błoto wskutek takiego pochodu.

Wieczorek Towarzystwa muzycznego z współudziałem p. Miski Hauzera, który miał odbyć się we czwartek d. 14. bm., będzie miał miejsce we wtorek (jutro) 12. grudnia. Program następujący: 1) Serenada 4 trio (D-dur) Henryka Bobera, odegra ją panna R. D., pp. Bruckman i Wolman 2) Pieśni Br. Franciszka Romaszka, odpiewaj. C. 3) Solo skrzyp-

Równobrzmiące uchwały sądów krajowych we Lwowie kazały wstrzymać od 15 marca 1850 wypłatę płynącej pensji kuratorskiej w rocznej ilości 8.400 guld. m. k. tak długo, aż dopóki Karol książę Jabłonowski należony sobie powinności zdawania rachunków za przeciąg półtora roku z powierzonej mu administracji fortuny Drohowyckiej Zakładu Ubogich i Sierót akuratnie nie uczyni zażość. Uchwały te sądowe w skutek wnoszonych ze strony księcia rekursov potwierdzone zostały wyrokami najwyższego Sądu kasacyjnego w Wiedniu z dnia 4. marca i 11. grudnia 1853.

Z przedstawienia tego widzimy, że hr. Gołuchowski zabierając się energicznie do usunięcia kuratora postąpił sobie najsumiennie w myśl wiekopomnego fundatora, i jeżeli komu zawdzieczają mamy, że zakład „Drohowycki“ dotychczas przynajmniej je jure istnieje, to hr. Gołuchowskiemu, bo gdyby nie on — wszystko byłoby poszło w niwec; wszakże następne dzieje fundacji wykazały, w jakim niebezpieczeństwie ciągle się ona znajdowała w skutek agitacji pozakulisowych w Wiedniu, i jskich wyteżeń potrzebna było, aby osłabić ciosy, zamierzane lub zadawane jej ze strony czarnych charakterów.

Sam jednak fakt przygotowania i podania petycji wzmiankowanej do tronu o zwinięcie zakładu Drohowyckiego, świadczy wymownie, w jakie ręce sp. Stanisław hr. Skarbek powierzył swoją wielką ofiarę, na rzecz kraju przeznaczoną.

Petycja ta ks. Karola Jabłonowskiego znajduje się w aktach tutejszego prezydium krajowego, i może kiedyś tekst jej będziemy mogli ogłosić na dowód, jak u nas w Polsce szanują się najświętsze ostatnie wole fundatorów.

cowe odegra p. Miska Hauser. 4) „W mych sennyh rojeniach“ Mendelsohna, odpiewa p. C. 5) Nottebohma wariacje na „Sarabandę“ Bacha, odegra ją panna S. i p. Mikuli.

Tegoroczny sezon Stowarzyszenia liźwiarzy we Lwowie miał się rozpocząć dnia wczorajszego; ale z powodu, iż lód na stawie Panieńskim nie okazał się jeszcze dostatecznie grubym, musiano odłożyć to na czas późniejszy.

Dobry koncept. Jeden ze starszków Czasu, w światłobliwym gniewie na Dziennik Polski, ochrzcił to pismo Neuer freier Dziennik Polski. Zwierył się z tym dowcipem drugiemu starszkowi, ten trzeciemu, a starszkwowie chichotali sobie pełni zadowolenia w biurze redakcji, i po gruntownym namysle uchwiliłi, że tak dobry koncept potrzeba wydrukować w kronice, co się też stało. W lot pochwyliła to Narodówka, a ponieważ z powodu zawiei śnieżnej, już trzeci dzień nie mamy Czasu, i wskutek tego zaszedi brak nowych konceptów tego rodzaju, więc też już trzeci dzień Narodówka tytułuje nas N. fr. Dziennik Polski. Zwracamy uwagę szan. koleżanki, że w starzych rocznikach pism wiedeńskich można znaleźć przydomki nierównie dosadniejsze, niż przydomek Neue freie. Jest tam np. tytuł taki: Dieses celchaste Suedelblatt, diese alte freche Schanddirne — (wir meinen, die alte „Presse“). Nie chcemy bynajmniej insynuować Gacziue Narod., aby się przyzobobiła temi tytułami — ale natomiast prosimy i błagamy Czas, niech nas już nazywa jak chce, tylko niech przypadkiem nie cisnie nam w oczy obelgę, jakoby Dziennik Polski był w gruncie tylko Neue freie Gazeta Narodowa. W takim razie, obrazilibyśmy się na serjo, i nie moglibyśmy Czasowi powiedzieć także coś bardzo niemiłego.

O autografii. „Czas, to pieniądz“; a ileż czasu traca ludzkie na przepisywanie tego, co mogłoby być autografowaniem. Sztukę autografowania wraz z sztuką litografowania wynalazł Sennefelder jeszcze przy końcu zeszłego stulecia, a w urzędach kraju naszego zaprowadzono prasę autograficzną dopiero od lat 11, i to jeszcze nie wszędzie, bo — zdaje się — nie wiadę, iż przy staranem użyciu pras autograficznej zaoszczędzić można przynajmniej jednego pisarza, który rocznie kosztuje przeszło 300 złr., i że oprócz tego z pras autograficznej odnosi się tę korzyść, iż ekspedycje nie zalegają, co niestety często powtarza się z niepowetowaną stratą dla stron. Panowie adwokaci dotąd kazał przepisywać niejedno, co autografowanemby być mogło, bo wiedziano nie zastanowili się nad tem, iż autografowanie pozwoów i dokumentów wszelkiego rodzaju, chociażby tylko na 3 ręk barzoby się się opłaciło. W krótkości chcemy niniejszym wykazać przeszkody, tamujące rozpowszechnienie sztuki autografowania. Fabryki, wyrabiające prasę autograficzną, trzymają się jeszcze ciągle wygórowanych cen tak samych pras, jak i rekwizytów, niemniej chemikalioów, potrzebnych do autografowania. Najtańsza prasa u Schemera w Wiedniu, lub u Nadwożnego we Lwowie kosztuje do 60 złr. Mogłoby fabrykanci spuścić znacznie cenę pras, rekwizytów i chemikalioów, a mieliby większy obdyt. Na poparcie tego zdania dość tu przytoczyć, że za staraniem pewnego kancelisty sporządzono kilka pras autograficznych. — tak dobrze przydatnych, jak drogie prasę p. Schemera. Dość praktyczną prasę autograficzną sporządził mechanik Baciorski w Zbarażu, dla sądu powiatowego w Zażoćcach za 22 złr., dla sądu powiatowego w Zbarażu lepszą za 30 złr., tak samo dla sądu powiatowego w Brodach i jeszcze dla innych sądów. Faktem jest, iż starostwo powiatowe w Zbarażu prasę autograficzną, sporządzoną przez mechanika Baciorskiego dla sądu powiatowego, preferowało nad prasę autograficzną, sporządzoną w Wiedniu za przeszło 100 złr., i podczas gdy ta ostatnia prawie przez 2 lata stała bezużyteczna, starostwo używało prasę autograficzną w sądzie. Nie zaskodzi wiedzieć i o tem, że pierwsza prasa do litografowania, sporządzona przez Sennefeldera kosztowała tylko 6 złr. Bardziej jeszcze jak cena pras, wygórowaną jest cena atramentu autograficznego, którego mały kalamarzyk kosztuje 10 ct.

„Na Dzieś!“, pismo, mające wychodzić w Krakowie, jak już widzieliśmy z ogłoszonego prospektu, stara się stać ogniskiem sił umysłowych całej Polski. Redakcja wzwala do współpracownictwa ludzi ze wszystkich prowincji polskich. Obok imion głoszących, spotykamy nazwiska młodych pracowników, którym pismo otwiera podwoje dla pracy pozytywnej na niwie literatury ojczystej. Redakcja więc ze swojej strony wykazała się szczerą gorliwością — należy się teraz spodziewać, że publiczność to oceni i poprze jej dobre chęci.

Nadesłane. Szanowny redaktorze! Sądję, że nie zechcesz mi pan odmówić miejsca na kilkanaście wierszy w sprawie, dotyczącej nietylko mnie, lecz wszystkich pisarzy dramatycznych polskich, z których niejeden, nie wiedząc o tem, może się znajdować w podobnym do mojego położeniu.

Pragnąc przedstawić na scenie krakowskiej jedną z moich komedyj, prosiłem komisji doradczej teatralnej, ażeby o niej wyzrekała swedziadnio; komisja jednak uchyliła się od tego, w skutek oświadczenia dyrektora teatru, że obejmując teatr zobowiązał się nieprzedstawiać na scenie żadnej mojej sztuki.

Nie myślę się narzucać z memi pracami żadnej dyrekcji teatralnej, sądziłem jednak dotąd, że służy mi prawo posłania sztuki mojej na ogłoszony publicznie konkurs dramatyczny, którego teraun upływa z dniem 1. stycznia 1872 r. Tymczasem teraz widzę, że przyjęte przez dyrekcję teatru krakowskiego zobowiązanie wyklucza mnie od konkursu, gdyż warnki konkursowe zastrzegają nagrodę dla takiej tylko sztuki,

która na scenie krakowskiej przedstawioną być może.

Nie robiąc żadnych uwag o takim wyłączeniu mnie z udziału w sprawie niyb publicznej i dla wszystkich jednakowo dostępczej, ostrzegam tylko innych autorów dramatycznych, ażeby przed postaniem swoich sztuk na konkurs krakowski wrzód się poinformowali czy należą do kategorii tolerowanych czy też proszkrywanych ze sceny krakowskiej autorów, bo tym tylko sposobem unikną narażenia się na przykry zawód, z tej zaochnie wyrzeczonyj banicji wyniknąj mocący. Przyjm szanowny redaktorze wyrazu poważania, z jakim itd. W. Sabowski.

Krakow, 6. grudnia 1871 r. Korespondencja Redakcji. „Proskrywbanemu“ w Krakowie: Zmamar, o którym panu mówiono, nie istnieje wcale; istniał on pr ed wykonaniem rzeczy, z którą pan chcesz mieć do czynienia, ale został zamiechny dla powodów, któreby i pana winnie odwieść od powziętej myśli. Szklanka wody nie napoi jednego spragnionego, a tem mniej trzech — w obecym zaś wypadku, po dokładnem rozpatrzeniu się, miałbyś pan do czynienia tylko z szklanką bez wody, tj. z formą bez treści. Można zrobić dość dobrą kntkę z drelichn, ale nie można jej przerabiać potem na frak.

Ostatnie wiadomości.

Zaległe od 4 dni poczty zachodnie mają nadzieję dopiero dziś wieczorem lub w uocy. Dyrekcja kolei Karola Ludwika ogłasza dziś, że z wyjątkiem pociągów lokalnych numer 5 i 6, rozpocznę na dzień dzisiejszym na nowo regularny ruch wszystkich pociągów osobowych i towarowych na całej linii.

Przyjezdni z najbliższych okolic opowiadają dziwy o piątowych zaspach na drogach. Otrzymaliśmy dziś listy z Mościsk, ze Śniatyna, Stanisławowa i Tarnopola.

Wysłany wczoraj ze Lwowa do Podwołoczysk pociąg osobowy nr. 1/a nie mógł się pod Jezierną przebieć przez zaspę. Telegrafowano do Tarnopola, i dopiero maszyna druga z tamtąd nadastana, podpomogła mu i prowadziła do Tarnopola; podrode jednak zdarzył się przykry wypadek. Pomiędzy Jezierną a Hluboczkiem jedna z lokomotyw wyskoczyła za szyn i pociągnęła za sobą kilka wagonów. Na szczęście jednak prócz jednego palacza, który doznał lekkiej kontuzji, nikt z podróżnych ani z personalu kolejowego nie został uszkodzony. O godz. 8.50 wieczorem wysłany naprzeciw pociąg pomocniczy przywiózł do Tarnopola podróżnych. Skutki wykołejenia będą zapewne do dzisiejszego wieczora usunięte.

Telegramy „Dziennika Polskiego“

Krakow, 10. grudnia. Między stacją Pruchna i Krakowem spadły tak wielkie śniegi, że ruch wszystkich pociągów wstrzymanym być musiał.

Praga, 9. grudnia. Południowo-północno-niemiecka kolej wstrzymała ruch wszystkich pociągów pomiędzy Turnau i Reichenbergiem.

Wiedeń, 10. grudnia. Żegluga parowa na Dunaju we wszystkich kierunkach do Semlina i Belgradu wstrzymaną została.

Wiedeń, 10. grudnia. Austrjacka północno-wschodnia kolej żelazna, z powodu zasp śniegowych, tylko do Stokerau dochodzi.

Wiedeń, 11. grudnia, godz. 7. m. 30 zrana. Wczoraj kursowały tu pogłoski o nowem przesileniu ministerjalnem. Z całkiem dobrego źródła odmawiają tym pogłoskom wszelkiego uzasadnienia.

Kwestja obsadzenia kilku posad namiestniczych innymi ludźmi, została odłożoną na Radzie ministrów aż do terminu po wyborach.

Wiedeń d. 11. grudnia godz. 10 m. 30 rano. Akcji kredytowe 321.10. Amsterdamskie 389.50. Kolei Karola Ludwika 258.50 kolei półdn. 203.80. Tramo-austri 134 10 Tramway 238.— Banku Union 289.— Łosy z r. 1860 101.80. Napoli 9:12 Usposeb. stała.

Pociągi kolejowe na stacji lwowskiej Podzamcze. (Podług zegaru lwowskiego.) Odchodz 4 ze Lwowa do Brudów i Złoczowa o godz. 9 m. 11 rano „ „ „ 12 „ 12 wieczór Przychodzą: do Lwowa z Brudów i Złoczowa o godz. 6 m. 53 wieczór „ „ 2 „ 19 w nocy

C. k. uprz. kolej gal. Karola Ludwika. Obwieszczenie.

Z dniem dzisiejszym rozpoczyna się na nowo wstrzymany z powodu zasp śnieżnych ruch pociągów osobowych i towarowych na całej naszej linii z wyjątkiem pociągów lokalnych nr. 5 i 6. Lwów, d. 11. grudnia 1871. Dyrekcja ruchu.

